

โครงการเยาวชนพลยุติธรรม : สร้างแรงใจ ให้ความรู้ นำสู่ปฏิบัติ

นิยามปฏิบัติการ

1) บริบทโรงเรียน หมายถึง ข้อมูลพื้นฐานทั้งหมดของโรงเรียน ได้แก่ ประวัติความเป็นมา ขนาดโรงเรียน จำนวนครู นักเรียน หลักสูตรการเรียนการสอน ข้อมูลด้านการเรียน ด้านกีฬา ชื่อเสียงของโรงเรียน จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค และปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียน

2) บริบทชุมชน หมายถึง ข้อมูลพื้นฐานทั้งหมดของชุมชน ได้แก่ ประวัติความเป็นมาของชุมชน จำนวนประชากร จำนวนหลังคาเรือนที่อาศัยอยู่ในชุมชน ขนาดของชุมชน สัญลักษณ์ประจำชุมชน ความสัมพันธ์ภายในชุมชน จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค และปัญหาต่าง ๆ ของชุมชน

3) นวัตกรรมกิจกรรมเพื่อส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขบริบทโรงเรียนและชุมชน หมายถึง การสร้างกิจกรรมรูปแบบใหม่ที่สามารถใช้ในการส่งเสริม ป้องกัน แก้ไข และส่งเสริมบริบทของโรงเรียนและชุมชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกิจกรรมเหล่านั้นจะต้องมีความสอดคล้องกับบริบทโรงเรียนและชุมชน กิจกรรมหลักที่โครงการดำเนินกิจกรรมมี 4 ด้าน ได้แก่

(1) กิจกรรมเสริมพลังด้านสุขภาพกายและจิต รูปแบบกิจกรรมต้องมีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและชุมชน โดยส่งเสริมให้มีร่างกายที่แข็งแรง มีพลานามัยดี ไม่มีโรคภัยเบียดเบียน จิตใจแจ่มใส เบิกบาน มีความสุขสงบในจิตใจ เช่น ถ้าหากโรงเรียนใดพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ขาดสารอาหาร ควรดำเนินโครงการส่งเสริมความรู้ให้นักเรียนทานอาหารครบ 5 หมู่ หรือหากว่าโรงเรียนใดพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความวิตกกังวลกับการสอบเข้าเรียนต่อ ควรดำเนินกิจกรรมให้กำลังใจหรือกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนผ่อนคลายความเครียด มีความสุขกับการเรียน และให้ความรู้ด้านแนวทางการศึกษาต่อที่ถูกต้อง

(2) กิจกรรมเสริมพลังด้านความเป็นพลเมือง คือ รูปแบบกิจกรรมมีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและชุมชน เช่น ถ้าพบว่านักเรียนหรือประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองตามรัฐธรรมนูญหมวด 3 และ หมวด 4 นักเรียนต้องออกแบบกิจกรรมให้ความรู้กับนักเรียนหรือชุมชน เช่น การจัดทำสื่อให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย การจัดกิจกรรมให้ความรู้กลุ่มย่อยผู้นำชุมชน เป็นต้น

(3) กิจกรรมเสริมพลังด้านความรู้ด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม รูปแบบกิจกรรมมีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและชุมชน เช่น ถ้าพบว่านักเรียนหรือประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีหรือมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเบื้องต้น หรือไม่เข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการทำงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม นักเรียนแกนนำควรจัดกิจกรรมทำสื่อให้ความรู้ เช่น กิจกรรมสื่อกฎหมายด้วยบทเพลง เป็นต้น

(4) สำรวจบริบทด้านความสมานฉันท์ รูปแบบกิจกรรมมีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและชุมชน เช่น ถ้าพบว่านักเรียนหรือประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีหรือมีความสมานฉันท์ ความขัดแย้ง ควรดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เกิดความรัก ความสามัคคี หรือจัดอบรมกิจกรรมใกล้เคียงข้อพิพาทสำหรับนักเรียนหรือโรงเรียนที่มีความขัดแย้งกันเพื่อสร้างความสมานฉันท์ในสังคม

4) ชมรมเยาวชนพลยุติธรรมหรือสภานักเรียนโครงการเยาวชนพลยุติธรรม หมายถึง การจัดตั้งกลุ่มบุคคลที่เป็นแกนนำนักเรียนในโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนแกนนำในโรงเรียนร่วมกันดำเนินกิจกรรมในการให้

ความรู้แก่ประชาชนในบริบทกิจกรรมทั้ง 5 ด้าน และดำเนินกิจกรรมเพื่อป้องกัน แก้ไขและส่งเสริมบริบทของโรงเรียนและชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผ่านกิจกรรมที่สร้างขึ้นโดยนักเรียนแกนนำ ลักษณะของชมรมเยาวชนพลยุติธรรมหรือสภานักเรียนจะมีการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมชัดเจน คือ มีประธาน มีคณะกรรมการผู้ดำเนินงาน มีสมาชิก และมีเจ้าหน้าที่ผลัดเปลี่ยนเวรดำเนินงาน

5) วิทยาการแกนนำ หมายถึง นักเรียนแกนนำจากโรงเรียนทั้ง 40 แห่ง ที่ผ่านการฝึกอบรมให้เป็นวิทยากรเผยแพร่ความรู้ไปยังเครือข่ายที่เกี่ยวข้องได้แก่ โรงเรียนและชุมชนต่าง ๆ ให้มีความรู้ ความสามารถในการทำหน้าที่เผยแพร่ความรู้ที่ได้รับไปยังบุคคลและหน่วยงานอื่น ๆ

6) หลักสูตรการฝึกอบรม หมายถึง หลักสูตรที่วิทยากรโครงการ ฯ บรรยายให้ความรู้แก่เด็กนักเรียน ครู และตัวแทนจากชุมชน โดยในการดำเนินกิจกรรมครั้งนี้มีจำนวน 5 หลักสูตรดังนี้

- (1) หลักสูตรการเสริมพลังสร้างสุขภาพกายและจิต
- (2) หลักสูตรการเสริมพลังสร้างความเป็นพลเมือง
- (3) หลักสูตรการเสริมพลังสร้างความรู้ด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม
- (4) หลักสูตรการเสริมพลังสร้างความสมานฉันท์
- (5) หลักสูตรภาวะผู้นำ
- (6) หลักสูตรพัฒนาศักยภาพวิทยากรแกนนำ

7) อัตลักษณ์ หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะที่บ่งบอกถึงความเป็นตัวตนของโครงการเยาวชนพลยุติธรรม เช่น การกำหนดวิสัยทัศน์ กลยุทธ์การทำงาน รูปแบบในการดำเนินกิจกรรม กระบวนการทางความคิด ฯลฯ